

Sælg dyrt og køb billigt - det vinder Danmark på

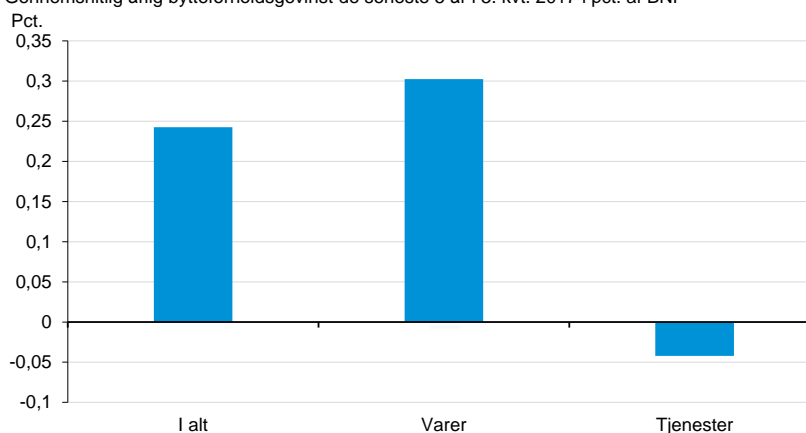
Prisen på det, vi eksporterer, stiger mere end prisen på det, vi importerer. Dette giver en bytteforholdsgevinst, der kan omsættes i øget forbrug. De seneste fem år har bytteforholdet givet en årlig gevinst på $\frac{1}{4}$ pct. af BNP i gennemsnit. Det svarer til samlet 25 mia. kr. ekstra i købekraft siden 2012.

Bytteforholdsgevinster kan sidestilles med real vækst

Vi måler normalt stigningen i vores velstand ved realt BNP eller realt BNI. Dette undervurderer dog velstandsstigningen, idet vi normalt også bliver rigere af, at priserne på det, de danske virksomheder eksporterer, stiger mere end priserne på det, vi importerer til input i produktionen og til privatforbrug.

Bytteforholdsgevinster de seneste 5 år

Gennemsnitlig årlig bytteforholdsgevinst de seneste 5 år i 3. kv. 2017 i pct. af BNP

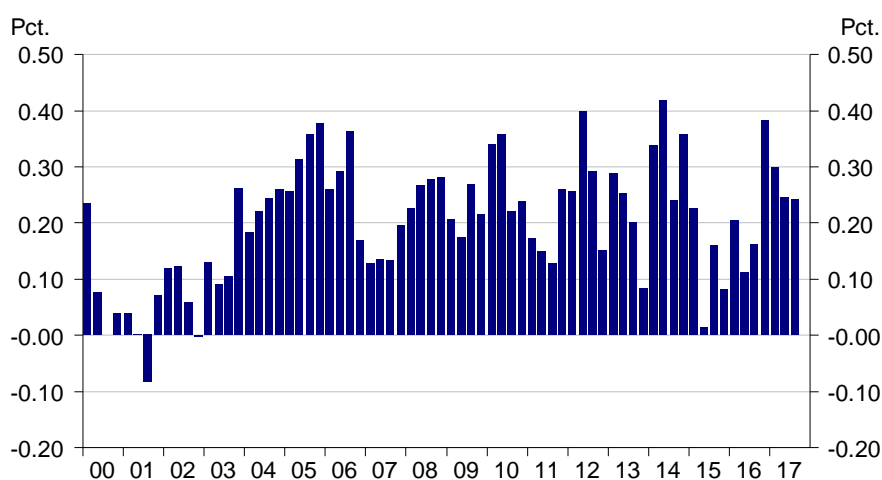

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Meget af det, vi importerer, svinger ganske betydeligt i pris. Men set over lidt længere perioder har vi oplevet, at prisstigningerne på importen har været lavere end prisstigningerne på det, vi sælger til udlandet. Vi har således opnået en bytteforholdsgevinst på vores handel med udlandet. Når vi ser på bytteforholdsgevinster over 5 års perioder har vi de senere årtier ret konsekvent fået en gevinst på bytteforholdet.

Bytteforholdsgevinster de seneste 5 år

Årlig gevinst på bytteforholdet i pct. af bruttonationalproduktet (BNP)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Nogle lande er ekstremt afhængige af bytteforholdet

Bytteforholdsgevinster forstås nok bedst, hvis man ser på en ekstrem økonomi, der alene producerer råolie og importerer alt andet. Her svarer udviklingen i realt BNP til indvindingen af antal tønder råolie. En sådan økonomi har blot et enkelt problem, nemlig at råolieprisen svinger mellem 20 og 150 dollar per tønde, mens alt det andet, der importeres, typisk har en meget stabil pris. Landet vil sandsynligvis være meget rigt, når olieprisen rammer 150 dollar, men ganske fattigt, når olieprisen er på 20 dollar. Hvis dette land øger sin olieproduktion med 10 pct., vil det naturligvis entydigt blive rigere. Men hvis olieprisen samtidig halveres vil dette fuldstændig overskygge fremgangen i de producerede mængder.

Eksport af IT-hardware er godt for real vækst men skidt for bytteforholdet

Udviklingen i bytteforholdet afhænger i høj grad af sammensætningen af de varer og tjenester (den varekurv), der sælges til udlandet. Men det gør den reale vækst typisk også. Lande, der producerer meget IT-hardware, oplever normalt høj real vækst. Men meget af dette sættes over styr på bytteforholdet, da priserne typisk er faldende på disse produkter. Råvareproducerende lande oplever meget store

Dansk eksport er stærk på områder, der typisk giver bytteforholdsgevinster

Vi har de senere år vundet meget på råvarer, men tabt noget på fragtrater

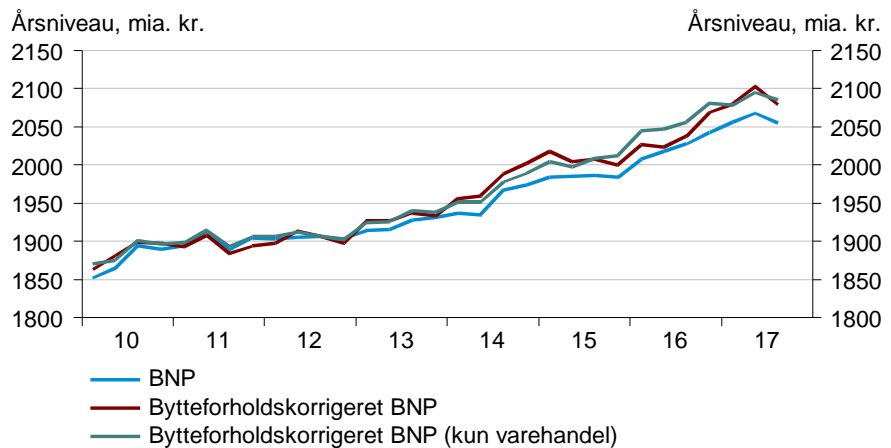
svingninger i bytteforholdet, men den langsigtede trend er typisk et tab på bytteforholdet.

Den danske eksport indeholder ikke meget it-hardware og ikke mange råvarer. Til gengæld sælger vi relativt meget medicin, som typisk giver et positivt bidrag til bytteforholdet. Den danske eksport indeholder også relativt meget søtransport. Det er et område, hvor der er ret betydelige udsving i fragtraterne, der i høj grad kan aflæses i bytteforholdet. Men der er ikke rigtig nogen trend. Fragtraterne udvikler sig langsigtet nogenlunde parallelt med priserne på alle handlede varer og tjenester.

Når vi de seneste fem år har oplevet en bytteforholdsgevinst på ¼ pct. af BNP om året, skyldes det især, at råvarepriserne er faldet en del siden 2012. Fragtraterne har til gengæld ikke udviklet sig gunstigt i samme periode. Vi har således vundet ganske meget på varehandelen de senere år, men tabt lidt af det igen på tjenestehandelen.

BNP og gevinst fra bytteforhold

Handel med udlandet giver os bytteforholdsgevinster

Note: Priseniveauet er 5 år før sidste kvartal og således priser for 3. kv. 2012
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Ikke givet, at vi vil opleve fremtidige gevinster

Selv om vi i en lang periode har set vedvarende bytteforholdsforbedringer, så bør vi ikke tage det for givet, at de vil vare ved. En række importerede råvarer kan blive knappe på verdensplan, og dansk produktion kan meget nemt tænkes at bevæge sig i retning af produkter med en ringere udvikling i bytteforholdet.